

De vierde kamer

In de jaarverslagen over 2022, 2023 en 2024 hebben we series interviews geplaatst met medewerkers die werken in de sectoren civiel recht, strafrecht en belastingrecht. Medewerkers van Documentaire Informatievoorziening en persraadsheren, gerechtssecretarissen, wetenschappelijk medewerkers, advocaten-generaal en raadsheren gaven inzicht in hun werkzaamheden.

De Hoge Raad heeft nog enkele taken, waaronder de taken van de vierde kamer. Het gaat dan om zaken waarin raadsheren van de Hoge Raad gewraakt worden door een procespartij, om klachten die bij de procureur-generaal worden ingediend over rechters, om klachten over het gebruik van persoonsgegevens door gerechten, en om tucht- en disciplinaire zaken.

De procureur-generaal is de enige die bevoegd is om zulke zaken voor te leggen aan de vierde kamer van de Hoge Raad. In dit hoofdstuk leest u interviews met de mensen die nauw betrokken zijn bij deze, veel minder bekende, zaken.

Karin Korporaal, managementondersteuner van de procureur-generaal

Eigen winkel

Zij delen een ruime kamer op de vijfde verdieping – de managementondersteuner van de griffier, de managementondersteuner van de president en Karin Korporaal, managementondersteuner van de procureur-generaal. Korporaal: 'Ik heb ruim 30 jaar bij een advocatenkantoor gewerkt. Hoewel ik het daar nog altijd goed naar mijn zin had, heb ik gesolliciteerd toen er een vacature kwam voor managementondersteuner van de procureur-generaal. Bij het advocatenkantoor had ik een ambassadeursrol binnen het secretaressesteam, waarbij ik onder andere als voortrekker van vernieuwingen of veranderingen fungeerde. Hier run ik min of meer mijn winkel. Dat bevalt me erg goed.'

"Het werk is inhoudelijk en veelzijdig en de sfeer is goed en los."

Elke klacht serieus nemen

Het is niet het enige verschil tussen haar huidige en vroegere werkkring. De commerciële advocatuur is een andere en snellere wereld, zegt zij. Bij de Hoge Raad is het allemaal wat beschouwelijker. Op het gebied van de automatisering was het even wennen. Ik was gewend om altijd met de nieuwste systemen te werken, hier is dat niet het geval. De Hoge Raad is wat terughoudender. Er wordt onafhankelijk van de cloud gewerkt.

Haar belangrijkste taak is het ondersteunen van de procureur-generaal. Dat betekent onder andere het in de gaten houden van zijn agenda, hem tijdig attenderen op afspraken en belangrijke e-mails en het plannen van afspraken. Bij het takenpakket hoort ook het aanmaken van de diverse dossiers. De fysieke post voor de pg komt binnen bij de afdeling Documentaire Informatievoorziening (DIV), waar de post wordt ingescand en in Join geplaatst. Join is een systeem waarin alle brieven en zaken worden opgeslagen en genummerd. Korporaal: 'Ik beoordeel de zaken en stel vervolgens een dossier samen. Er zijn verschillende categorieën, waaronder klachten over gedragingen van rechters, klachten van burgers op allerlei gebied, aangiften tegen bewindspersonen of Kamerleden, verzoeken om cassatie in het belang der wet en verzoeken die gaan over het toezicht op het Openbaar Ministerie. Daarnaast hebben we ook nog zeer vertrouwelijke zaken. Deze komen vaak direct bij de procureur-generaal binnen. In deze zaken gaat het o.a. om disciplinaire maatregelen tegen rechters of ziekteontslag van rechters. Mocht het voor mij niet duidelijk zijn onder welke categorie de nieuwe zaak valt dan overleg ik met de kabinetschef. Zij zorgt voor de verdeling van de diverse zaken onder de medewerkers van het kabinet van de procureur-generaal. Ik stuur een ontvangstbevestiging namens de procureur-generaal en bij de klachtzaken wordt er ook nog een folder meegestuurd. Vaak wordt namelijk geklaagd over rechterlijke beslissingen en dat kan niet. In die folder wordt in begrijpelijke taal uitgelegd waar wel en niet over geklaagd kan worden bij de procureur-generaal. De medewerkers bereiden een antwoordbrief voor die vervolgens wordt beoordeeld door de procureur-generaal of de plaatsvervangend procureur-generaal. Ik zorg uiteindelijk voor de verzending van de brieven en de juiste administratieve verwerking in Join. Elke klacht wordt door ons serieus genomen.'

Nathalie Kirkels-Vrijman, chef van het kabinet van de procureur-generaal

In het hart van de rechtsstaat

Na haar studie civiel recht in Leiden werkte zij onder meer bij een groot advocatenkantoor. De lange werkdagen vielen lastig te combineren met een jong gezin en zij wilde meer de diepte in, dus koos zij voor een baan als wetenschappelijk medewerker bij de Hoge Raad. Bij de Hoge Raad wordt zo iemand WB'er genoemd, een afkorting van het Wetenschappelijk Bureau. Na zes jaar wordt de WB'er geacht zijn of haar loopbaan elders voort te zetten, maar Kirkels bleef. Zij werd door de toenmalige procureur-generaal Fokkens gevraagd om in zijn kabinet te komen werken, een aanbod waarover zij niet lang hoefde na te denken. 'Inmiddels zijn we twee PG's verder en zit ik er nog,' lacht Kirkels-Vrijman. 'En ik ben nog steeds erg blij met mijn baan. Het is gevarieerd en interessant werk in het hart van de rechtsstaat. Door de PG, die daarin een belangrijke rol vervult, word ik vrijwel overal bij betrokken.'

"Elke klacht wordt serieus genomen, ook de klachten die kansloos zijn."

Groter takenpakket

In al die jaren zag zij het takenpakket van de PG steeds groter worden. Een van de taken is het behandelen van klachten over rechterlijke ambtenaren. Ook die nemen jaar na jaar toe, van enkele tientallen tot 140 nu. Via het secretariaat van de procureur-generaal belanden de klachtdossiers op haar bureau. 'Ik bekijk ze en bespreek de meest urgente zaken direct met de PG, sommige zaken pak ik zelf op en de overige zaken verdeel ik over de wetenschappelijk medewerkers in het kabinet van de PG. Elke klacht wordt serieus genomen, ook de klachten die al bij voorbaat kansloos zijn, bijvoorbeeld omdat zij duidelijk gaan over een rechterlijke beslissing. Tegen een rechterlijke beslissing moet iemand op een andere manier opkomen. Het klachtrecht is daar niet voor bedoeld. De kernvraag is of er wordt geklaagd over een gedraging van een rechter. In het merendeel van de klachtzaken blijkt het te gaan om een rechterlijke beslissing, vervolgt Kirkels-Vrijman. 'Maar ook in die gevallen krijgen de klagers een persoonlijke brief van de PG waarin wordt uitgelegd waarom hun klacht niet-ontvankelijk is.' In slechts een enkel geval is afgelopen jaar door de PG de klacht voorgelegd aan de Vierde Kamer van de Hoge Raad die uiteindelijk beslist of de klacht gegrond is of niet. Is dat het geval dan heeft dat geen verdere consequenties, anders dan een normstellende. Tegen de beslissing van de Hoge Raad is geen hoger beroep mogelijk.

Voor het vertrouwen

'We hebben een aantal soorten zaken die naar de vierde kamer gaan, de klachtzaken, de klachten over de verwerking van persoonsgegevens, zaken over ziekteontslag en de disciplinaire zaken, vervolgt Kirkels-Vrijman. 'Rechters zijn voor het leven benoemd, dit ter bescherming van onafhankelijkheid van de rechtspraak. Een rechter kan alleen ontslagen worden door de Hoge Raad, op voordracht van de PG. Zo kan bijvoorbeeld ontslag volgen als de Hoge Raad van oordeel is dat een rechter ernstig nadeel heeft toegebracht aan het vertrouwen dat in de rechtspraak wordt gesteld. Een voorbeeld? Bijvoorbeeld als een rechter wordt veroordeeld voor rijden onder invloed. Dat kan een reden zijn voor ontslag. Bij een lichter feit kan een minder zware sanctie worden opgelegd, bijvoorbeeld een schriftelijke berisping van de Hoge Raad of van de president van het gerecht waar de rechter werkzaam is. Onderschat het effect daarvan niet, rechters ervaren het als iets heel wezenlijks. Voordat een vordering tot ontslag door de procureur-generaal wordt ingediend bij de Hoge Raad vinden er een of meerdere gesprekken met de rechter in kwestie plaats, waarin hij of zij zijn visie op de zaak naar voren kan brengen. Op basis van dat onderzoek wordt gekeken of er voldoende aanleiding

is voor het instellen van een vordering. Het komt zelden voor, hooguit één keer per jaar. De meeste ontslagzaken betreffen ontslag wegens arbeidsongeschiktheid door langdurige ziekte.'

Arnoud van Staden ten Brink, medewerker kabinet van de procureur-generaal

'Vaak komt het erop neer dat mensen geraakt zijn door een bepaalde opmerking van een rechter.'

Handschoen

De Hoge Raad past hem als een handschoen. Arnoud van Staden ten Brink houdt van het inhoudelijke, juridische puzzelwerk en roemt de collegiale sfeer. Hij is sinds 2023 medewerker bij het kabinet van de procureur-generaal, na eerder onder meer zes jaar als WB'er bij het parket bij de Hoge Raad (sectie civiel recht) te hebben gewerkt.

Waarover klagen?

Eén van zijn taken is het assisteren van de procureur-generaal bij de behandeling van klachten over de wijze waarop een rechter zich in de uitoefening van zijn of haar functie heeft gedragen. Op grond van de wettelijke klachtenregeling kan worden geklaagd over de bejegening door een rechter. Dat is een lastig begrip, erkent hij. 'Maar vaak komt het erop neer dat mensen geraakt zijn door een bepaalde opmerking van een rechter.' Het is de bedoeling dat de klacht eerst wordt ingediend bij het bestuur van het gerecht waar de rechter werkzaam is. Na het doorlopen van die klachtprocedure kan de klager zich wenden tot de procureur-generaal. De procureur-generaal kan besluiten de klacht door het instellen van een vordering voor te leggen aan (de vierde kamer van) de Hoge Raad.

Persoonsgegevens

Ook een klacht over de verwerking van persoonsgegevens door gerechten in het kader van de uitoefening van gerechtelijke taken kan de procureur-generaal aan (de vierde kamer van) de Hoge Raad voorleggen. Van Staden ten Brink: 'Een relatief recent voorbeeld is een vordering naar aanleiding van een klacht over persoonsgegevens in een nieuwsbericht op rechtspraak.nl. Een eerdere vordering ging over de verwerking van persoonsgegevens in het E-archief. Het E-archief is een interne rechtspraakdatabank met uitspraken van gerechten. Deze vordering werd niet alleen ingesteld naar aanleiding van een klacht over de verwerking van persoonsgegevens

van de betrokkene. In de vordering werd ook een bredere vraag aan de orde gesteld, namelijk of het E-archief in meer algemene zin voldeed aan de normen van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).'

Delicate kwesties

De vierde kamer van de Hoge Raad beslist daarnaast in voorkomend geval op een vordering van de procureur-generaal tot het opleggen van een disciplinaire maatregel aan een rechter (berisping, schorsing of ontslag). De wet schrijft voor dat die rechter dan eerst door de procureur-generaal in de gelegenheid moet worden gesteld zijn of haar zienswijze naar voren te brengen. 'Ontslag als disciplinaire maatregel komt heel zelden voor', zegt Van Staden ten Brink. 'Het zijn delicate kwesties, waar zeer vertrouwelijk mee wordt omgegaan.'

Edwin Bleichrodt, procureur-generaal bij de Hoge Raad

Meer klachten, niet meer zorgen

Hij kiest zijn woorden zorgvuldig: 'In 2025 werden 140 klachten over rechters ingediend. En elk jaar stijgt het aantal. Ik kan echter niet zeggen dat het aantal klachten over rechters dat zorgen baart ook toeneemt. Dat gaat niet gelijk op. Mensen, is mijn indruk, nemen minder snel genoegen met een 'nee'.'

"Voor het vertrouwen in de rechtspraak is het essentieel dat het tuchtrecht inhoud heeft."

Klachten

Van die klachten wordt slechts een klein deel voorgelegd aan de Hoge Raad, die de klacht al dan niet gegrond kan verklaren. Met die beslissing van de Hoge Raad eindigt de procedure. 'Zie het als het stellen of het bevestigen van een norm.' Het behandelen van de klachten vergt veel tijd en aandacht van zijn kabinet, vervolgt Bleichrodt. 'Er zijn zaken waarin het lastig is te achterhalen wat er precies is voorgevallen. Zo zijn er bijvoorbeeld klagers bij die vinden dat zij onheus zijn bejegend omdat de rechter tegen hen heeft geschreeuwd. De rechter zelf zegt echter dat hij nu eenmaal een luide stem heeft. Dan is het het ene woord tegen het andere. Het komt soms voor dat wij de klager uitnodigen zijn of haar klacht toe te lichten of dat ik contact opneem met de gerechtspresident die in sommige gevallen zelf al een onderzoek naar de klacht heeft gedaan.'

Tuchtregeling

Naast de klachtregeling is er de tuchtregeling. Die vergt een andere benadering, vervolgt Bleichrodt. 'Er staat voor de betrokkene én voor de beroepsgroep veel op het spel. Het is een van de meest indringende elementen uit mijn portefeuille. Voor het vertrouwen in de rechtspraak is het essentieel dat het tuchtrecht inhoud heeft en tegelijkertijd moet je altijd de belangen van de individuele rechter meewegen in de manier waarop je omgaat met de klacht. Het is echt maatwerk om de juiste balans te vinden.' Het tuchtrecht is het sluitstuk van het toezicht op rechters, zegt Bleichrodt. 'Als het idee ontstaat dat wangedrag van rechters geen consequenties heeft is dat fnuikend voor het vertrouwen in de rechtspraak. Rechters zijn immers mensen die oordelen over het gedrag van anderen.'

Onafhankelijkheid

Zowel de klacht- als de tuchtregeling is een interne gelegenheid binnen de rechterlijke macht, er komt geen buitenstaander aan te pas. Alleen de Hoge Raad kan rechters ontslaan of schorsen. Dat heeft alles te maken met de onafhankelijkheid van de rechtspraak. 'Bleichrodt. 'Je ziet in sommige landen wat er kan gebeuren als aan die onafhankelijkheid wordt getornd. Het betekent wel dat wij ons werk met de grootste mogelijke zorgvuldigheid en helderheid moeten doen. Dat betekent bijvoorbeeld dat ik bij tuchtzaken nooit contact heb met de president van de Hoge Raad. Als voorzitter van de Vierde Kamer moet zij immers de handen vrij houden voor het geval ik een vordering indien.' De meest voorkomende grond voor ontslag van een rechter is arbeidsongeschiktheid. Een andere categorie zijn rechters-plaatsvervangers die al geruime tijd niet zijn opgeroepen. 'Na twee jaar of meer is dat een zelfstandige grond voor ontslag. Met daarbij de aantekening dat er ook dan aandacht moet zijn voor het bewaken van de rechterlijke onafhankelijkheid. Stel dat een rechter-plaatsvervanger door het gerechtsbestuur niet langer wordt opgeroepen omdat hij van die krasse vonnissen schrijft. Dat wringt met het beginsel van de rechterlijke onafhankelijkheid. Wij hebben voor dat dilemma aandacht gevraagd van de Hoge Raad die vervolgens tot het oordeel is gekomen dat er voldoende zwaarwegende redenen moeten zijn om een rechter-plaatsvervanger lange tijd niet op te roepen. Denk aan de situatie waarin een rechter-plaatsvervanger onbereikbaar is voor de rechtbank of aan een rechter-plaatsvervanger die de opleiding tot rechter niet met succes heeft afgerond.'

Monique Wesselink, griffier bij de Hoge Raad

Eindverantwoordelijk voor griffierstaken

Op 12 september 2025 werd Monique Wesselink op Paleis Huis ten Bosch door de Koning beëdigd als griffier bij de Hoge Raad. 'De functie van griffier bij de Hoge Raad is, anders dan bij rechtbanken en gerechtshoven, vooral een organisatorische functie,' legt Monique uit. 'Ik ben strategisch adviseur van de president voor bestuurlijke, beleidsmatige en procesmatige onderwerpen en coördineer de werkzaamheden van de medewerkers in het team van de president. Daarnaast ben ik eindverantwoordelijk voor de wettelijke griffierstaken. Gelukkig word ik daarbij bijgestaan door een aantal waarnemend griffiers, anders zou ik aan mijn andere werk niet toekomen.'

"Deze kamer draagt bij aan het zelfreinigend vermogen van de rechtspraak en is daarmee van belang voor het vertrouwen van de burger in de rechtspraak."

Zelfreinigend vermogen

De griffier ondersteunt de president bij werkzaamheden in het kader van de Klachtenregeling van de Hoge Raad der Nederlanden. Volgens die regeling kan iedereen bij de president een klacht indienen over de wijze waarop de Hoge Raad, een lid van de Hoge Raad of de griffier zich in een bepaalde aangelegenheid tegen hem of haar heeft gedragen.

Bij de afdoening van een klacht wordt standaard vermeld dat een klager die zich niet kan vinden in het antwoord, op grond van artikel 13a van de Wet op de rechterlijke organisatie de procureur-generaal kan verzoeken een vordering bij de Hoge Raad in te stellen tot het doen van een onderzoek naar de gedraging waarover de klacht gaat. Indien de procureur-generaal aan dat verzoek gevolg geeft, kan dat leiden tot behandeling van een zaak in de Vierde Kamer.

Sinds haar benoeming heeft Monique enkele zaken in de vierde kamer voorbij zien komen. De waarde van de vierde kamer mag volgens haar niet worden onderschat. 'Deze kamer draagt bij aan het zelfreinigend vermogen van de rechtspraak en is daarmee van belang voor het vertrouwen van de burger in de rechtspraak. Het is heel goed dat dit vertrouwen tot heden hoog is en dat hopen we ook zo te houden.'

In de vierde kamer zorgt de griffier ervoor dat de behandeling van de zaak goed kan verlopen. Van het plannen van de zitting, het verzorgen van de correspondentie met betrokkenen, het opstellen van het proces-verbaal tot het laten anonimiseren en publiceren van het arrest. Kortom, de griffier is de spin in het web.

Vincent van den Brink, vicepresident van de strafkamer

'Je wilt niet dat mensen het idee hebben dat ze onrechtvaardig en onjuist behandeld zijn.'

Vaak de belastingkamer

Van alle wrakingsverzoeken die de vierde kamer krijgt voorgelegd betreft het merendeel de belastingkamer. Slechts sporadisch wordt een wrakingsverzoek ingediend tegen een lid van de strafkamer of de civiele kamer. De reden is simpel, legt Van den Brink uit. 'De drempel is veel lager omdat iedere burger die cassatieberoep in een belastingzaak heeft ingesteld, zelf ook een wrakingsverzoek bij de belastingkamer kan indienen. In civiele of strafzaken moet zo'n verzoek door de advocaat worden ingediend. Advocaten zijn door hun professionele achtergrond terughoudender met het indienen van wrakingsverzoeken.'

Professioneel verleden

In de meeste gevallen brengen de indieners van een wrakingsverzoek naar voren dat het lid in zijn zaak niet onpartijdig is of kan zijn omdat hij of zij zich in het verleden eerder met fiscale of maatschappelijke onderwerpen heeft beziggehouden. 'Maar', zegt Van den Brink, 'ieder lid van de Hoge Raad heeft een professioneel verleden, bijvoorbeeld als rechter, adviseur of als wetenschapper. Dat is op zichzelf geen reden voor wraking.' Of het nu gaat om een wetenschapper die ooit in een publicatie iets over een verwante kwestie heeft geschreven, om een rechter die ooit in een vergelijkbare zaak uitspraak heeft gedaan of om een belastingadviseur die vroeger bij een bepaald kantoor heeft gewerkt: dat betekent nog niet dat iemand daarom nooit meer objectief kan zijn. De Hoge Raad heeft strenge interne regels die ervoor zorgen dat de raadsheren in de verschillende kamers niet bij zaken worden betrokken die dicht op een vorige werkring of op eerder behandelde problemen staan. 'Een soort cooling-down dus.'

Correct behandelen

Voor de behandeling van wrakingsverzoeken ten aanzien van een lid van de belastingkamer heeft de Hoge Raad gekozen voor een vaste ploeg van drie, niet aan de belastingkamer verbonden raadsheren. Van den Brink is één van hen. 'In de Vierde kamer werk je samen met collega's uit andere kamers, iets wat doorgaans zelden voorkomt. Dat is het aardige aan die zaken die bovendien heel anders zijn dan we hier normaal gesproken doen in de strafkamer. Ik heb trouwens nog niet meegemaakt dat een wrakingsverzoek is toegewezen. En dat is echt niet omdat we hier de hele tijd elkaar de hand boven het hoofd houden.' Wrakingsverzoeken zijn er in alle maten en soorten. Soms lijkt het erop dat een wrakingsverzoek ook wordt ingediend om de zaak nog even te rekken, bijvoorbeeld om nog niet te hoeven betalen. Soms gaat het zelfs zo

ver, weet hij uit ervaring, dat de leden van de Hoge Raad die een wrakingsverzoek in behandeling nemen, zelf ook weer worden gewraakt. 'Dat mag, dus de Hoge Raad neemt dat serieus. 'Elke zaak handelen we correct af. Je wilt niet dat mensen het idee hebben dat ze onrechtvaardig en onjuist behandeld zijn. Tegen de mensen die dat wel vinden moeten we kunnen uitleggen hoe hun zaak is behandeld, dat de procedure volgens de regels is verlopen en dat hun verzoek onze volle aandacht had. Dat is voor het vertrouwen in de rechtspraak van essentieel belang.' Om die reden worden burgers die een wrakingsverzoek hebben ingediend ook zoveel mogelijk uitgenodigd hun bezwaren mondeling toe te lichten. Voor hen biedt dat de gelegenheid nog eens onder woorden te brengen wat hun bezwaar is, want juist omdat ze geen advocaat hebben, is dat soms moeilijk uit te leggen. 'En voor ons is zo'n zitting ook een bijzondere aanvulling op het werk, omdat wij in onze gewone cassatiezaken bijna alleen papieren zaakdossiers zien.'

Dineke de Groot, president van de Hoge Raad en voorzitter van de vierde kamer

Verskillende typen zaken

De vierde kamer bestaat uit leden van de civiele kamer, de strafkamer en de belastingkamer van de Hoge Raad. Het is gebruikelijk dat de president de voorzitter is van de vierde kamer. De voorzitter en de griffier zorgen samen voor de organisatie van het werk van de vierde kamer. De Groot: 'Jaarlijks behandelt de vierde kamer zo'n tien zaken'. Het gaat bijvoorbeeld om zaken waarin een procespartij verzoekt om wraking van een lid van de Hoge Raad dat bij de behandeling van de zaak is betrokken. Daarnaast behandelt de vierde kamer zaken op vordering van de procureur-generaal bij de Hoge Raad. Dat kunnen zaken zijn over het gedragstoezicht op rechters en de rechtspositie van rechters, maar bijvoorbeeld ook zaken over het toezicht op de naleving van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) in de rechtspraak. Het gedragstoezicht en de rechtspositie betreft de rechters die werken in rechtbanken, gerechtshoven en de Hoge Raad en de leden van het parket bij de Hoge Raad. In het kader van de AVG kan het gaan om gedrag van gerechtsbesturen die verantwoordelijk zijn voor de verwerking van persoonsgegevens.

De vierde kamer behandelt net als de andere drie kamers zaken met drie of vijf leden. Als voorzitter van de vierde kamer is de president belast met de toedeling van vierde kamerzaken op basis van de regels in het procesreglement.

"Onafhankelijkheid van de rechtsprekende macht betekent ook dat het toezicht op leden van de rechtsprekende macht onafhankelijk wordt uitgeoefend binnen de rechterlijke macht."

Wettelijke regelingen

Het gedragstoezicht op leden van de rechtsprekende macht en de procedure voor schorsing en ontslag van rechters zijn geregeld in de Wet op de Rechterlijke Organisatie (Wet RO) en de Wet rechtspositie rechterlijke ambtenaren (Wrra). In het jaarverslag van de Hoge Raad wordt verslag gedaan van de zaken die de vierde kamer in een jaar heeft behandeld en beslist.

Beroepsethiek en gedragscodes

De Groot: "Het waarborgen van de integriteit en onafhankelijkheid van leden van de rechtsprekende macht staat centraal in de wettelijke regeling van het gedragstoezicht en van de wettelijke waarborgen bij een vordering tot ontslag. Transparantie in het jaarverslag over zaken waarin de vierde kamer heeft beslist, is onderdeel van die waarborgen. In een democratische rechtsstaat betekent de onafhankelijkheid van de rechtsprekende macht ook dat het toezicht op leden van de rechtsprekende macht onafhankelijk wordt uitgeoefend binnen de rechterlijke macht.' Dat is in Nederland net als in andere landen wettelijk geregeld. De Groot benadrukt dat die regels en procedures belangrijke waarborgen bevatten, maar dat zij niet het hele verhaal bevatten van een professionele rechterlijke cultuur. 'Zeker zo belangrijk zijn beroepsethiek en gedragscodes van rechters, en het gesprek daarover, zowel tussen rechters onderling als met mensen in wetenschap en samenleving.' Wat dat laatste betreft, vervolgt zij: 'De vierde kamer behandelt overigens ook zaken die ieder in de samenleving kunnen aangaan. Denk bijvoorbeeld aan een vordering van de procureur-generaal op grond van AVG-toezicht over de verwerking van persoonsgegevens van mensen die een rol als partij of gemachtigde hebben in een rechtszaak. Zo hebben we een zaak gehad over de vraag hoe om te gaan met persoonsgegevens in uitspraken die zijn opgenomen in een database binnen de rechtbanken en gerechtshoven. Dus de vierde kamer behandelt bepaald niet alleen zaken over gedragstoezicht op rechters en hun rechtspositie, maar kan ook een rol vervullen in andere maatschappelijk relevante onderwerpen.'